

**Тема. Відокремлені додатки.
Розділові знаки в реченнях з
відокремленими додатками**

Мета:

- поглибити знання восьмикласників про відокремлені члени речення, ознайомити з відокремленими додатками, їх місцем у реченні;
- формувати загальнопізнавальні вміння знаходити в тексті відокремлені додатки, аналізувати їх, правильно інтонувати речення з відокремленими додатками, розставляти відповідні розділові знаки;
- розвивати творчі вміння трансформувати, моделювати, конструювати речення з відокремленими додатками; за допомогою мовленнєво-комунікативного дидактичного матеріалу сприяти свідомому розвитку наукового світогляду восьмикласників;
- виховувати повагу до традицій свого народу.

Має значення включення, виключення чи заміщення; пояснює, уточнює чи обмежує сказане в основній частині речення

Відповідає на запитання непрямих відмінків

**Відокремлений
додаток**

Виражається іменником або займенником із залежними словами

Починається словами крім (окрім), опріч, за винятком, замість, включаючи, наприклад, зокрема та ін.

ПОРІВНЯЙТЕ

1. Ніхто не розрадить тебе у біді.

1. Ніхто, **окрім вірного друга,** не розрадить тебе у біді.

2. Уважним потрібно бути до всіх.

2. Уважним потрібно бути до всіх, **особливо до старших і дітей.**

Творче моделювання

За зразком змоделювати речення, ускладнені відрокремленими додатками. З'ясувати, на яке значення (включення, виключення чи заміщення) вказують відрокремлені додатки.

Зразок

У весняному лісі блискучо
зеленіли дерева,

крім старого ясеня.

за винятком хворого клена.

Визначити, який порядок слів характерний реченням.

** УКРАЇНЦІ ШАНУЮТЬ КАЛИНУ*

* Люблять в Україні калину особливо її соковиті ягоди. Шанують за пишну вроду а саме за цілющі властивості. Калина – вірна супутниця людини від її народження.

* Окрім таблеток дітей поїли калиновим чаєм дорослих лікували нею від серцевих захворювань. Замість косметичних засобів дівчата протирали обличчя соком з калини. На весіллях прикрашали коровай.

Тому крім яблуньки та вишні посади і калину яка буде окрасою та оберегом твоєї оселі.

МОВОЗНАВЧА ГРА «УТОЧНИ ВИЗНАЧЕННЯ»

Прочитати визначення лінгвістичних понять. Чи однозначно вони сприймаються? Уточнити поняття, уводячи в них відокремлені додатки.

1. В односкладних реченнях, окрім ... , граматична основа складається з одного головного члена у формі присудка.
2. В українській мові всі самостійні частини мови є змінними, за винятком ... .
3. Вставні слова і словосполучення, включаючи ... , можуть надавати реченню різних значень.
4. Речення, до складу якого, крім ... , входять один або кілька другорядних членів, називається поширеним.
5. Синтаксис — це розділ науки про мову, що вивчає будову синтаксичних одиниць, зокрема ... .
6. У реченні, крім ... , може мати місце і сурядний зв'язок, яким поєднуються однорідні члени.

ПРОДОВЖІТЬ РЕЧЕННЯ

Ми зрозуміли ...

Ми навчилися ...

Ми збагатили інформацію про ...

Нам хотілося б ще ...

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

З підручника географії, біології, математики та ін. виписати 5–6 речень з відокремленими додатками. Обґрунтувати розділові знаки. З'ясувати, яке смислове навантаження у кожному реченні несуть відокремлені додатки